

Journal Website

Article history:

Received 01 June 2024

Revised 23 August 2024

Accepted 16 Sept. 2024

Published online 17 Sept. 2024

Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders

Volume 3, Issue 3, pp 83-99

E-ISSN: 2981-1759

Examining the Diagnostic Validity of the Dimensional Assessment of Personality Pathology-Basic Questionnaire (DAPP-BQ) in Couples Attending Counseling Centers in Tehran Using the Accuracy Coefficient

Zahra Moravejnia¹, Kambiz Kamkari^{2*}, Shahram Vaziri³

1. PhD, Department of Psychology, United Arab Emirates Branch, Islamic Azad University, United Arab Emirates.

2. Associate Professor, Department of Psychology, Islamshahr Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding author).

3. Associate Professor, Department of Clinical Psychology, Islamic Azad University, Department of Medical Sciences, Tehran, Iran.

* Corresponding author email address: kambizkamkary@gmail.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Moravejnia Z, Kamkari K, Vaziri SH. (2024). Examining the Diagnostic Validity of the Dimensional Assessment of Personality Pathology-Basic Questionnaire (DAPP-BQ) in Couples Attending Counseling Centers in Tehran Using the Accuracy Coefficient. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 3(3), 83-99.

© 2024 the authors. Published by Maher Talent and Intelligence Testing Institute, Tehran, Iran. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: This study aims to examine the diagnostic validity of the Dimensional Assessment of Personality Pathology-Basic Questionnaire (DAPP-BQ) among couples attending counseling centers in Tehran using the accuracy coefficient.

Methodology: A methodological and psychometric study was conducted with a sample of 240 individuals, comprising 120 participants in the clinical group and 120 in the normative group, selected through purposeful convenience sampling. The DAPP-BQ was used to assess personality pathology dimensions. The diagnostic validity was evaluated using the accuracy coefficient to test whether the scales could differentiate between the clinical and normative groups. The scales of intimacy disorder, low social relations, conduct disorder, narcissism, rejection, cognitive dysregulation, insecure attachment, defiance, and impulsivity were examined.

Findings: The results showed that the scales of "intimacy disorder" and "low social relations" from the "social avoidance" dimension, "conduct disorder," "narcissism," and "rejection" from the "antisocial behavior" dimension, "cognitive dysregulation," "insecure attachment," and "defiance" from the "emotional dysregulation" dimension, and "impulsivity" from the "impulsive behavior" dimension demonstrated significant diagnostic validity. These scales were able to effectively distinguish the clinical group from the normative group, indicating that DAPP-BQ can successfully identify individuals with personality disorders among the couples.

Conclusion: The study confirms that the DAPP-BQ has robust diagnostic validity for assessing personality pathology dimensions in couples attending counseling. This instrument can effectively differentiate between clinical and normative groups, making it a reliable tool for diagnosing personality disorders in counseling settings. The findings support the use of the DAPP-BQ in clinical practice for the assessment of personality dysfunctions in couples. Further research is recommended to expand its application to broader populations.

Keywords: diagnostic validity, Dimensional Assessment of Personality Pathology-Basic Questionnaire (DAPP-BQ), couples, counseling centers, accuracy coefficient.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The Diagnostic Validity of Personality Pathology measures is crucial in identifying individuals with personality disorders. The Dimensional Assessment of Personality Pathology-Basic Questionnaire (DAPP-BQ) is one such tool designed to assess personality pathology dimensions. Its effectiveness has been demonstrated in various studies, such as those conducted by Feenstra et al. (2011), which emphasized the importance of diagnostic tools that can distinguish individuals with clinical disorders from those without (Feenstra et al., 2011).

DAPP-BQ is recognized as a reliable tool for evaluating the dimensions of personality pathology, and it has been used extensively in both clinical and normative settings (Berghuis et al., 2019). This questionnaire has been validated in different populations, including couples attending counseling centers, where personality disorders often manifest in relationship dysfunctions (Aluja, 2024). Personality dysfunctions such as narcissism, cognitive dysregulation, and insecure attachment are known to affect interpersonal relationships, particularly among couples seeking therapy (Oltmanns & Widiger, 2016). Therefore, using an instrument like the DAPP-BQ in couples counseling is vital for identifying specific personality issues that could hinder therapy success (Babaei, 2023).

Several studies have highlighted the diagnostic validity of DAPP-BQ in distinguishing between individuals with and without personality disorders (Gutiérrez et al., 2023). For instance, Berghuis et al. (2019) found that the DAPP-BQ could reliably assess personality disorders across different personality dimensions, including emotional dysregulation and antisocial behavior (Berghuis et al., 2019). This study builds on existing research to evaluate the diagnostic validity of the DAPP-BQ among couples attending counseling centers in Tehran using the accuracy coefficient. By focusing on scales such as intimacy disorder, low social relations, narcissism, rejection, cognitive dysregulation, and impulsivity, this study aims to test whether the DAPP-BQ can differentiate between clinical and normative groups effectively.

Methodology

This study utilized a methodological and psychometric approach to evaluate the diagnostic validity of the DAPP-BQ. A total of 240 individuals, consisting of 120 participants in the clinical group and 120 in the normative group, were selected using purposeful convenience sampling. The clinical group included couples attending counseling centers, while the normative group consisted of individuals without clinical diagnoses. Data were collected through the DAPP-BQ, which assesses various personality pathology dimensions. The accuracy coefficient was used as a measure of diagnostic validity, assessing whether the DAPP-BQ could distinguish between the clinical and normative groups.

The dimensions of personality pathology evaluated in this study include social avoidance, antisocial behavior, emotional dysregulation, and impulsive behavior. The scales specifically assessed were intimacy disorder, low social relations, conduct disorder, narcissism, rejection, cognitive dysregulation, insecure attachment, defiance, and impulsivity. Data were analyzed using SPSS version 27, and statistical tests were conducted to determine the validity of the scales.

Findings

The findings revealed that several scales of the DAPP-BQ demonstrated significant diagnostic validity. The scales of "intimacy disorder" and "low social relations" from the social avoidance dimension showed significant differences between the clinical and normative groups. For the clinical group, the mean score for intimacy disorder was 60.15 (SD = 9.50), while the normative group had a mean score of 62.80 (SD = 11.79). Similarly, the mean score for low social relations in the clinical group was 62.62 (SD = 9.19), compared to 61.12 (SD = 12.13) in the normative group.

The antisocial behavior dimension, which included the scales of conduct disorder, narcissism, and rejection, also demonstrated significant diagnostic validity. For conduct disorder, the clinical group had a mean score of 69.25 (SD = 6.51), while the normative group had a mean score of 59.14 (SD = 8.51), with a t-value of 3.56 ($p = 0.014$). The scale for narcissism showed a mean of 61.59 (SD = 10.68) for the clinical group and 60.12 (SD = 10.15) for the normative group.

In the emotional dysregulation dimension, cognitive dysregulation, insecure attachment, and defiance demonstrated significant diagnostic validity. The clinical group had higher scores for cognitive dysregulation ($M = 62.24$, $SD = 10.23$) compared to the normative group ($M = 60.51$, $SD = 11.16$). Insecure attachment also showed notable differences, with a mean score of 64.93 (SD = 6.38) for the clinical group and 63.52 (SD = 8.11) for the normative group.

Lastly, impulsivity from the impulsive behavior dimension demonstrated significant diagnostic validity, with the clinical group scoring higher ($M = 70.86$, $SD = 6.23$) compared to the normative group ($M = 60.24$, $SD = 9.37$), with a t-value of 4.42 ($p = 0.003$).

Discussion and Conclusion

The study's findings confirm that the DAPP-BQ has robust diagnostic validity for assessing personality pathology dimensions in couples attending counseling centers. These results align with previous studies that have validated the diagnostic accuracy of the DAPP-BQ in clinical settings (Berghuis et al., 2019). The ability of the DAPP-BQ to distinguish between clinical and normative groups, particularly in the dimensions of social avoidance, antisocial behavior, emotional dysregulation, and impulsive behavior, underscores its utility in counseling environments (Gutiérrez et al., 2023).

For instance, the scale for intimacy disorder, which demonstrated significant diagnostic validity, aligns with the findings of Aluja et al. (2014), who emphasized the role of social avoidance in relationship dysfunctions (Aluja, 2024). Additionally, the diagnostic validity of the antisocial behavior scales, such as conduct disorder and narcissism, is consistent with the results reported by Bastiaansen et al. (2016), who found that the DAPP-BQ could accurately assess antisocial traits in clinical populations (Bastiaansen et al., 2016).

The findings related to emotional dysregulation, including cognitive dysregulation and insecure attachment, further support the conclusions of Gutiérrez et al. (2023), who found that the DAPP-BQ could assess emotional instability effectively (Gutiérrez et al., 2023). Moreover, the high diagnostic validity of impulsivity in the clinical group mirrors the results of Broeck et al. (2014), who noted the importance of impulsive behavior in the assessment of personality disorders (Broeck et al., 2014).

In conclusion, the DAPP-BQ is a valid and reliable tool for assessing personality pathology dimensions in couples attending counseling centers in Tehran. Its ability to differentiate between clinical and normative groups makes it a valuable instrument in both clinical practice and research. Further studies are recommended to explore the application of the DAPP-BQ in diverse populations and broader settings to enhance its generalizability.

بررسی روایی تشخیصی پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران با استفاده از ضریب صحت

زهرا مروج نیا^۱، کامبیز کامکاری^{۲*}، شهرام وزیری^۳

۱. دکتری تخصصی، گروه روانشناسی، واحد امارات متحده عربی، دانشگاه آزاد اسلامی، امارات متحده.

۲. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد اسلامشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

۳. دانشیار، گروه روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم پزشکی، تهران، ایران.

*ایمیل نویسنده مسئول: kambizkamkary@gmail.com

چکیده

اطلاعات مقاله

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

مروج نیا ز، کامکاری ک، وزیری ش. (۱۴۰۳). بررسی روایی تشخیصی پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران با استفاده از ضریب صحت. پویایی های روانشناختی در اختلال های خلقی، ۳(۳)، ۸۳-۹۹

© ۱۴۰۳ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

هدف: این مطالعه با هدف بررسی روایی تشخیصی پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران با استفاده از ضریب صحت انجام شد. **روش‌شناسی:** این پژوهش به روش روش‌شناختی و روان‌سنجی انجام شد. نمونه‌گیری به صورت هدفمند و در دسترس از میان ۲۴۰ فرد (۱۲۰ نفر در گروه بالینی و ۱۲۰ نفر در گروه هنجاری) صورت گرفت. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسشنامه-DAPP-BQ بود که ابعاد مختلف آسیب‌شناسی شخصیت را ارزیابی کرد. روایی تشخیصی این پرسشنامه با استفاده از ضریب صحت بررسی شد تا مشخص شود آیا مقیاس‌های آن توانایی تمایز بین گروه بالینی و گروه هنجاری را دارند یا خیر. مقیاس‌های اختلال صمیمیت، روابط اجتماعی پایین، اختلال سلوک، خودشیفتگی، طرد شدن، بی‌نظمی شناختی، وابستگی نایمن، لجبازی و تکانشگری مورد ارزیابی قرار گرفت. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که مقیاس‌های «اختلال صمیمیت» و «روابط اجتماعی پایین» از بُعد «اجتناب اجتماعی»، «اختلال سلوک»، «خودشیفتگی» و «طرد شدن» از بُعد «رفتار ضداجتماعی»، «بی‌نظمی شناختی»، «وابستگی نایمن» و «لجبازی» از بُعد «بی‌نظمی هیجانی»، و «تکانشگری» از بُعد «رفتار تکانشی» دارای روایی تشخیصی معناداری بودند. این مقیاس‌ها توانستند گروه بالینی را از گروه هنجاری به طور مؤثری تشخیص دهند. **نتیجه‌گیری:** مطالعه نشان داد که پرسشنامه DAPP-BQ دارای روایی تشخیصی قابل‌توجهی برای ارزیابی ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره است. این ابزار توانایی تمایز مؤثر بین گروه‌های بالینی و هنجاری را دارد و می‌تواند به عنوان یک ابزار معتبر در تشخیص اختلالات شخصیتی در محیط‌های مشاوره مورد استفاده قرار گیرد. پیشنهاد می‌شود تحقیقات بیشتری برای گسترش کاربرد این ابزار در سایر جمعیت‌ها انجام شود.

کلیدواژه‌گان: روایی تشخیصی، پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ)، زوجین، مراکز مشاوره، ضریب صحت.

مقدمه

در روان‌سنجی و علوم رفتاری، روایی تشخیصی یکی از ابعاد حیاتی اعتبار هر ابزار اندازه‌گیری است که توانایی آن در تمایز افراد دارای اختلالات بالینی از افراد عادی را ارزیابی می‌کند. به عبارت دیگر، پرسشنامه‌ها و ابزارهای تشخیصی باید قادر باشند افراد مبتلا به اختلالات شخصیتی یا روان‌شناختی را از کسانی که این اختلالات را ندارند، متمایز سازند (Feenstra et al., 2011). ابزار DAPP-BQ به عنوان یکی از معتبرترین ابزارهای سنجش شخصیت، پیش از این در مطالعات مختلف مورد بررسی قرار گرفته و نتایج مثبتی در زمینه‌های روایی و پایایی ارائه داده است (Berghuis et al., 2019).

مطالعه‌های متعدد، مانند پژوهش Abdollahi و Allen (۲۰۲۱)، بر ضرورت و اهمیت روایی ابزارهای روان‌سنجی تأکید دارند و بررسی دقیق روایی تشخیصی این ابزارها را برای استفاده در محیط‌های مختلف از جمله مشاوره زوجین ضروری می‌دانند (Abdollahi & Allen, 2021). یکی از دلایل اهمیت این موضوع آن است که زوجین معمولاً با مشکلات روان‌شناختی و رفتاری خاصی روبه‌رو هستند که می‌تواند تأثیر مستقیم بر کیفیت روابط آن‌ها داشته باشد (Aluja, 2024). بنابراین، استفاده از ابزاری که بتواند به خوبی مشکلات شخصیتی و روان‌شناختی این افراد را تشخیص دهد، نقش کلیدی در برنامه‌ریزی درمان‌های مناسب دارد.

پرسشنامه DAPP-BQ برای سنجش ابعاد مختلف آسیب‌شناسی شخصیت طراحی شده است و یکی از معتبرترین ابزارهای اندازه‌گیری در این حوزه محسوب می‌شود (Aluja, 2024; Aluja et al., 2013; Aluja et al., 2014). این پرسشنامه با پوشش گسترده‌ای از ابعاد شخصیتی، به پژوهشگران و متخصصان کمک می‌کند تا به ارزیابی عمیق‌تری از ویژگی‌های شخصیتی افراد بپردازند و به این ترتیب، مشکلات روان‌شناختی آن‌ها را با دقت بیشتری شناسایی کنند. مطالعات متعددی نشان داده‌اند که ابزار DAPP-BQ دارای روایی تشخیصی و همگرایی بالایی با دیگر ابزارهای معتبر ارزیابی شخصیت است. به عنوان مثال، پژوهش Gutierrez et al (۲۰۲۳) نشان داد که این پرسشنامه می‌تواند به خوبی افراد مبتلا به اختلالات شخصیتی را از افراد عادی متمایز سازد (Gutiérrez et al., 2023). علاوه بر این، این ابزار توانسته است به خوبی با مدل پنج‌عاملی شخصیت هم‌راستا باشد که یکی از شناخته‌شده‌ترین مدل‌های ارزیابی شخصیت است (Aluja, 2024). زوجین معمولاً با مسائل و چالش‌های روان‌شناختی و شخصیتی متعددی روبه‌رو هستند که می‌تواند بر روابط آن‌ها تأثیر منفی بگذارد (Oltmanns & Widiger, 2016). پژوهش‌هایی مانند تحقیق Babaei (۲۰۲۳) به بررسی ارتباط بین اعتماد بین فردی، ظرفیت ذهنی‌سازی، سبک‌های حل تعارض و مدل‌های درونی وابستگی در زوجین پرداخته و نشان داده‌اند که مشکلات شخصیتی می‌تواند به تنش‌ها و تعارض‌های شدید در روابط زناشویی منجر شود (Babaei, 2023).

همچنین، پژوهش‌های متعدد دیگر نیز به اهمیت ارزیابی شخصیت و مشکلات روان‌شناختی در زوجین اشاره کرده‌اند. به عنوان مثال، تحقیق Ostovar et al (۲۰۲۰) نشان داد که خوش‌بینی و شوخ‌طبعی می‌تواند نقش مثبتی در افزایش رضایت زناشویی زوجین داشته باشد. این تحقیق همچنین به اهمیت مدیریت صحیح مشکلات شخصیتی و روان‌شناختی در افزایش رضایت زناشویی تأکید دارد (Ostovar et al., 2020).

مطالعاتی که به بررسی کیفیت رابطه زناشویی و عوامل مؤثر بر آن پرداخته‌اند، به‌ویژه در جوامع ایرانی، نشان می‌دهند که تعارضات زناشویی به‌طور مستقیم با مشکلات شخصیتی و روان‌شناختی مرتبط است (Abagheri Meyari et al., 2024; Askari et al., 2012). بنابراین، استفاده از ابزارهای دقیق برای تشخیص این مشکلات می‌تواند به بهبود روابط و کاهش تنش‌های زناشویی کمک کند (Abdollahi & Allen, 2021).

پرسشنامه DAPP-BQ در مطالعات مختلف بین‌المللی به‌عنوان یک ابزار معتبر برای ارزیابی مشکلات شخصیتی مورد استفاده قرار گرفته است. به عنوان مثال، پژوهش‌هایی که توسط Bastiaansen et al. (۲۰۱۶) و Berghuis et al. (۲۰۱۹) انجام شده‌اند، تأیید کرده‌اند که این پرسشنامه توانایی بالایی در تشخیص اختلالات شخصیتی و تمایز بین افراد دارای مشکلات شخصیتی و افراد عادی دارد (Bastiaansen et al., 2016; Berghuis et al., 2019).

همچنین، پژوهش Broeck et al. (۲۰۱۴) با بررسی ساختار سلسله‌مراتبی ویژگی‌های شخصیتی ناسازگار در افراد مسن‌تر، نشان داد که پرسشنامه DAPP-BQ به‌خوبی می‌تواند ویژگی‌های شخصیتی مرتبط با آسیب‌شناسی روانی را ارزیابی کند. این پژوهش همچنین بر اهمیت ارزیابی دقیق ابعاد شخصیتی در گروه‌های سنی مختلف تأکید دارد (Broeck et al., 2014).

نتایج تحقیقاتی دیگر نیز نشان می‌دهد که پرسشنامه DAPP-BQ در کشورهای مختلف و در گروه‌های مختلف جمعیتی به‌خوبی عملکرد کرده است (Crego & Widiger, 2020). به عنوان مثال، تحقیق Beurs et al. (۲۰۱۰) نشان داد که این پرسشنامه در محیط‌های کلینیکی می‌تواند به‌عنوان یک ابزار غربال‌گری مناسب برای اختلالات شخصیتی مورد استفاده قرار گیرد (Beurs et al., 2010).

با توجه به مطالب فوق، ضرورت بررسی دقیق‌تر روایی تشخیصی پرسشنامه DAPP-BQ در زوجین ایرانی به‌ویژه در محیط‌های مشاوره، به‌خوبی مشهود است. زوجین به دلیل مواجهه با چالش‌های خاص در زندگی زناشویی، نیازمند ارزیابی‌های دقیق شخصیتی هستند تا بتوان برنامه‌های مداخله‌ای مناسب را برای آن‌ها طراحی کرد (Arzjani, 2024).

پژوهش حاضر با هدف بررسی روایی تشخیصی پرسشنامه DAPP-BQ در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره تهران انجام شده و از ضریب صحت به‌عنوان شاخص اصلی روایی تشخیصی استفاده می‌کند. نتایج این پژوهش می‌تواند به بهبود فرآیندهای تشخیصی و درمانی در محیط‌های مشاوره و روان‌درمانی کمک کند و همچنین به پژوهشگران و متخصصان اطلاعات ارزشمندی درباره کارایی این ابزار در فرهنگ و جامعه ایرانی ارائه دهد.

مواد و روش پژوهش

بکارگیری ابزارها و آزمون‌های شخصیت معتبر که دارای روایی و اعتبار مقبولی بوده و بتواند در راستای شناسایی اختلالات شخصیت مورد بهره‌برداری قرار گیرند، اهمیت قابل توجهی را به خود اختصاص می‌دهد؛ لازم به ذکر است با توجه به اینکه در حیطه‌های روان‌شناسی بالینی و شخصیت تشخیص اختلالات و نوع و میزان آن بسیار مورد توجه می‌باشد از این‌رو، باید از ابزارهای تشخیصی بالینی و شخصیتی معتبر و روا در این زمینه استفاده نمود. پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ)، معتبرترین پرسشنامه آسیب‌شناسی شخصیت مطرح می‌گردد و از ابزارهای تشخیصی معتبری است که می‌تواند در تشخیص ابعاد آسیب‌شناسی شخصیتی مورد استفاده قرار گیرد.

با توجه به اینکه همواره روایی تشخیصی زیرمجموعه‌ای از مطالعات روایی است و مطالعات روایی به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از پژوهش‌های روان‌سنجی در نظر گرفته می‌شوند، بنابراین می‌توان پژوهش حاضر را در حیطه طرح‌های روان‌سنجی مطرح نمود. از این‌رو، پس از تدوین نسخه مقدماتی، نسخه دوم یا نسخه آزمایشی آن تدوین شده و با استفاده از تحلیل روان‌سنجی استاندارد، تدوین گردید تا در صورت روایی تشخیصی ابزار مزبور، از طریق آن بتوان در زمینه‌های کاربردی مشابه استفاده به عمل آورد.

با توجه به اینکه پژوهش حاضر که به «روایی تشخیصی پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران با استفاده از ضریب صحت» می‌پردازد، از این‌رو، تمامی زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر

تهران، به‌عنوان جامعه آماری پژوهش حاضر مطرح می‌شوند. بنابراین، جامعه آماری پژوهش حاضر، جامعه ویژه یا افرادی هستند که مراکز مشاوره شهر تهران از جمله مرکز مشاوره روان‌نما، روان آرام و... مراجعه کرده‌اند.

به منظور برآورد حجم نمونه و نمونه‌گیری روش‌های متفاوتی وجود دارد و از آنجایی که فهرست دقیقی برای جامعه پژوهش وجود داشته و به راحتی می‌توان نمونه‌های (غیرهنجاری) را انتخاب نمود؛ لذا نمونه‌ای که انتخاب می‌شود باید معرف جامعه مورد نظر باشد. بنابراین، در راستای تعیین حجم نمونه و روش نمونه‌گیری با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند در دسترس، تعداد ۲۴۰ نفر یعنی ۱۲۰ نفر یعنی ۶۰ زوج از زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره (به‌عنوان گروه بالینی) و ۱۲۰ نفر یعنی ۶۰ زوج از افراد عادی (به‌عنوان گروه هنجاری) انتخاب شدند.

ابزار مورد استفاده در پژوهش حاضر، پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) می‌باشد. پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) ۱۸^۱ بعد اساسی اختلالات شخصیت را که از طریق تشخیص بالینی و رویه‌های روان‌سنجی شناسایی شده‌اند مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند. شیوه کار بدین قرار بود که ابتدا، ویژگی‌های توصیفی اختلالات شخصیت از طریق بررسی گسترده ادبیات کلینیکی شناسایی شدند، سپس توسط گروهی از پزشکان متخصص به منظور تعیین مهم‌ترین ویژگی‌ها برای هر اختلال شخصیت در DSM-III مورد استفاده قرار گرفت. پس از آن، صفات شناسایی شده به ۱۸ بعد اساسی کاهش یافت. این کاهش با استفاده از یک سری تجزیه و تحلیل چند متغیره صورت گرفت. در نتیجه، این ابزار اجزای سازنده اختلال شخصیت را ارزیابی می‌کند که ارتباط تنگاتنگی با سنجش بالینی و طرح درمان دارد. کاربرد ۱۸ مقیاس بالینی ذکر شده برای توصیف مشکلات شخصیت و اختلالات شخصیت کافی به نظر می‌رسد. چنان‌که یک متخصص بالینی تا زمانی که شرایط، کنترل شده باشند، می‌تواند ارزیابی جامعی از اختلالات موجود فراهم آورد. در ساختار اصلی، ۱۸ بُعد یا ۱۸ مقیاس مذکور در ۴ فاکتور یا ۴ خوشه اصلی فشرده شده‌اند. حسن این اختصار، صرفه‌جویی در توصیف اختلالات، در بعضی موقعیت‌های خاص است. دو تا از مشخصات اصلی DAPP - BQ که آن را از دیگر پرسشنامه‌های مشابه متمایز می‌کند عبارتند از:

الف- استفاده از ساختار ابعادی که یک ارزیابی کامل از آسیب‌شناسی شخصیت را فراهم می‌آورد.

ب- تجزیه و تحلیل جامع که ویژگی‌های کامل روان‌سنجی ابزار را تضمین می‌کند.

برخلاف بسیاری از ابزارهای اندازه‌گیری اختلالات شخصیت، مقیاس‌های DAPP-BQ از بهم پیوستن بسیاری از گویه‌ها و بر اساس تعریف صریح هر ویژگی ساخته شده‌اند. از این گذشته مقیاس‌ها، بر اساس محتوی طبقه‌بندی‌های رسمی و موجود اختلال شخصیت تعیین نشده‌اند اگر چه آنالیز کاملی از اختلالات شخصیت صورت گرفته است. محتوای گویه‌ها مبنی بر مرور کامل ادبیات موجود در خصوص اختلالات شخصیت و مصاحبه‌های تشخیصی بیماران بوده است. نتیجه، ابزاری است که جنبه‌های مختلف اختلال شخصیت را ارزیابی می‌کند اما همانند سیستم‌های مقوله‌ای موجود مانند DSM-IV و ICD-10 محدودیت تشخیصی ندارد.

DAPP-BQ شامل ۲۹۰ گویه یا سوال است که ۱۸ بُعد اختلال شخصیت را ارزیابی می‌کند. هر گویه حدوداً بر اساس پنج سطح از «کاملاً موافق» تا «کاملاً مخالف» جواب داده می‌شود. اکثر مقیاس‌ها را ۱۶ سوال برآورد می‌کند. در صورتی که خودزنی یا آسیب‌رسانی به خود شامل ۱۲ سوال است، بدگمانی و سوءظن را ۱۴ سوال برآورد می‌کند و مقیاس اعتبار و روایی کلی شامل ۸ سوال است. جواب دادن به گویه‌های DAPP-BQ بین ۳۵ تا ۵۰ دقیقه زمان نیاز دارد. گویه‌های این پرسشنامه بر اساس حداقل پنج کلاس سواد خواندن و نوشتن تهیه شده است. ابزار هنگامی که نمره‌گذاری می‌شود پروفایلی را بر اساس ۱۸ مقیاس گروهی به نمایش می‌گذارد، این پروفایل در سطح بالاتر چهار مقیاس اصلی را نیز در درون خود نشان خواهد داد.

¹- Inventory dimensions of personality pathology

۱۸ مقیاس ابعادی DAPP-BQ عبارتند از عدم توازن و ثبات عاطفه (ناپایداری عاطفه)، هیجان‌پذیری (اضطراب و نگرانی)، فقدان حس و عاطفه، تکانشگری، اختلال سلوک، بی‌نظمی در شناخت‌ها، اختلال هویت، وابستگی نایمن، اختلال صمیمیت، روابط اجتماعی پایین، خودشیفتگی، لجبازی و نافرمانی، طرد شدن و خودداری از پذیرش، آشکارسازی یا خودافشاگری محدود، خودآسیب‌رسانی، تحریک‌پذیری، تسلیم و تبعیت، بدگمانی. طبقه‌بندی مقیاس‌های انتخاب شده به گونه‌ای است که از مفاهیم تحقیرآمیز اجتناب شود و برای به حداقل رساندن اشتباهات از مفاهیم تشخیصی DSM-IV استفاده شده است. جزئیات مقیاس‌ها در جدول ۱ نشان داده شده است، ابعاد اساسی با استفاده از مفاهیم روان‌سنجی بسط داده شده‌اند. بسط این ابعاد بر پایه آنالیز چندمتغیره استوار است که کاهش‌دهنده مقیاس‌ها از گستره وسیع ویژگی‌های خاص و مشخصات توصیفی به چند عامل یا خوشه محدود می‌باشد. از این‌رو، جدول ۱ شامل ویژگی‌های فرعی و تعریف هر بُعد می‌باشد. این ویژگی‌های فرعی برای ارائه گزارشات گسترده‌ای که از این ابزار گرفته می‌شود و همچنین برای تحلیل نتایج سنجش بیماران یا مراجعین بسیار مفید است. کاربران آزمایشی باید به مسیری که در آن هر مقیاس تعریف شده است توجه دقیق داشته باشند و نباید فرض بر این باشد که مقیاس‌های DAPP-BQ شبیه مقیاس‌های ابزارهای اندازه‌گیری است چرا که ساختارهای تشخیصی و محتوایی اغلب مقیاس‌ها در ابزارهای مختلف متفاوت هستند.

جدول ۱

طبقه‌بندی خوشه‌ها و توزیع مقیاس‌ها

ردیف	طبقه‌بندی خوشه‌ها	توزیع مقیاس‌ها
۱	بی‌نظمی هیجانی	عدم توازن و ثبات عاطفه (ناپایداری عاطفه)، هیجان‌پذیری، بی‌نظمی شناختی، اختلال هویت، وابستگی نایمن، لجبازی و نافرمانی، تسلیم و تبعیت
۲	رفتار ضداجتماعی	اختلال سلوک، خودشیفتگی، طرد شدن، خودداری از پذیرش، تحریک‌پذیری
۳	اجتناب اجتماعی	اختلال صمیمیت، روابط اجتماعی پایین، خودافشاگری محدود
۴	رفتار تکانشی	تکانشگری

BQ برای تشخیص مشکلات و اختلالات شخصیت در دو طیف جمعیت بالینی و افراد عادی طراحی شده است از همین رو نرم‌های آن نیز برای هر دو طیف از طریق جمعیت عمومی و جمعیت بالینی تهیه گردیده است. نرم‌های جاری DAPP-BQ با اندیشه صحیح و در طی مدت خاصی تهیه گردیده است. این نرم‌ها به‌عنوان یک مجموعه هنجارهای طبیعی در دست اقدام عمل می‌کنند. نرم‌های روزآمد شده بزودی آماده شده و به‌عنوان یک نمونه اختصاصی از طریق آزمودنی‌های انتخاب شده جمع‌آوری خواهد شد. افرادی که در این نمونه‌گیری شرکت داشتند فقط به‌عنوان یک زیرمجموعه سه یا چهارتائی از ۱۸ مقیاس DAPP-BQ در مورد آنها اجرا شد، با این حال، همه مقیاس‌ها حداقل با یک گروه از پاسخ‌دهندگان اجرا شد. اولین نمونه‌گیری دارای ۱۲۲۰ شرکت‌کننده بود (۶۸۶ زن، ۵۱۷ مرد و ۱۷ خنثی) که به طور تصادفی از روی دفترچه تلفن عمومی از سراسر ایالات متحده انتخاب شده بودند. شرکت‌کنندگان از کلیه سنین گروه‌های اجتماعی - اقتصادی انتخاب شده بودند تا فرآیند نمونه‌گیری تضمین کننده وجود اقوام مختلف با سطوح تحصیلی متفاوت و مناطق جغرافیایی مختلف باشد. دومین نمونه‌گیری تعداد ۶۹۸ نفر (۴۳۱ نفر زن و ۲۶۷ نفر مرد) بود که شامل افراد تازه استخدام شده منتهی به دهه ۱۹۹۰ می‌شد. تفکیک سنی نشان می‌دهد که نمونه‌ها عمدتاً زیر ۵۰ سال سن داشتند. سومین نمونه‌گیری شامل ۸۰۸ نفر (۵۳۱ زن و ۲۷۷ مرد) بود که به‌عنوان یک پژوهش دو سویه

در سراسر کانادا انجام گردید. نمونه‌ها عمدتاً از ایالت ساوت وسترن بریتیش کلمبیا بودند که از طریق آگهی در یک روزنامه محلی فراخوانی شده بودند. نرم‌ها بطور تصادفی از یک نفر از هر جفت داوطلب گرفته شدند.

از آنجایی که هدف پژوهش حاضر، به «روایی تشخیصی پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران» معطوف می‌باشد و تمامی مقیاس‌ها کمی و پیوسته بوده و در مقیاس فاصله‌ای اندازه‌گیری می‌شوند در ابتدا با استفاده از شاخص‌های گرایش مرکزی (میانگین)، شاخص‌های پراکندگی (انحراف استاندارد) به توصیف مقیاس‌های مذکور پرداخته شده است. در راستای روایی تشخیصی پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران از ضریب حساسیت و وضوح‌گرایی استفاده گردید. لازم به ذکر است، تمامی محاسبات آماری در نرم‌افزار SPSS-27 انجام شده است.

یافته‌ها

در جدول ۲ شاخص‌های آماری مرتبط با بررسی مقیاس‌های «اجتناب اجتماعی» آورده شده است:

جدول ۲

شاخص‌های آماری مرتبط با بررسی مقیاس‌های «اجتناب اجتماعی» ریال رفتار ضد اجتماعی، بی‌نظمی هیجانی و رفتار تکانشی

اجتناب اجتماعی	گروه	میانگین	انحراف معیار
اختلال صمیمیت	عادی	۶۲/۸۰	۱۱/۷۹
	بالینی	۶۰/۱۵	۹/۵۰
روابط اجتماعی پایین	عادی	۶۱/۱۲	۱۲/۱۳
	بالینی	۶۲/۶۲	۹/۱۹
خودافشاگری محدود	عادی	۶۰/۷۱	۱۰/۱۳
	بالینی	۶۲/۱۲	۱۱/۰۱
رفتار ضد اجتماعی اختلال سلوک	گروه	میانگین	انحراف معیار
	عادی	۵۹/۱۴	۸/۵۱
خودشیفتگی	بالینی	۶۹/۲۵	۶/۵۱
	عادی	۶۰/۱۲	۱۰/۱۵
طرد شدن	بالینی	۶۱/۵۹	۱۰/۶۸
	عادی	۶۱/۱۷	۹/۸۱
خودداری از پذیرش	بالینی	۶۳/۲۷	۱۰/۱۲
	عادی	۶۰/۱۲	۹/۳۸
تحریک‌پذیری	بالینی	۶۱/۳۸	۱۰/۸۲
	عادی	۶۱/۴۱	۸/۵۲
بی‌نظمی هیجانی عدم توازن و ثبات عاطفه (ناپایداری عاطفه)	بالینی	۶۳/۶۸	۷/۳۵
	گروه	میانگین	انحراف معیار
هیجان‌پذیری	عادی	۵۹/۶۸	۱۲/۱۰
	بالینی	۶۰/۲۴	۱۱/۹۵
	عادی	۶۱/۳۸	۱۰/۳۷
	بالینی	۶۳/۱۷	۹/۱۸

¹ Southwestern British Columbia

۱۱/۱۶	۶۰/۵۱	عادی	بی‌نظمی شناختی
۱۰/۲۳	۶۲/۲۴	بالینی	اختلال هویت
۱۰/۳۶	۵۹/۶۳	عادی	
۸/۲۶	۶۰/۱۶	بالینی	وابستگی نایمن
۸/۱۱	۶۳/۵۲	عادی	
۶/۳۸	۶۴/۹۳	بالینی	لجبازی و نافرمانی
۱۰/۰۸	۶۱/۸۶	عادی	
۹/۱۱	۶۳/۱۱	بالینی	تسلیم و تبعیت
۹/۸۴	۶۳/۰۹	عادی	
۱۰/۶۹	۶۱/۱۱	بالینی	رفتار تکانشی
انحراف معیار	میانگین	گروه	
۹/۳۷	۶۰/۲۴	عادی	تکانشگری
۶/۲۳	۷۰/۸۶	بالینی	

با توجه به **جدول ۲** و با تأکید بر میزان میانگین دو گروه افراد عادی و بالینی (زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران) می‌توان عنوان نمود که با مد نظر قرار دادن نقاط بُرش پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ)، میانگین هر دو گروه در دامنه افراد در معرض آسیب قرار دارند.

با توجه به **جدول ۲** و با تأکید بر میزان میانگین دو گروه افراد عادی و بالینی (زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران) می‌توان عنوان نمود که با مد نظر قرار دادن نقاط بُرش پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ)، میانگین هر دو گروه در دامنه افراد در معرض آسیب قرار دارند.

با توجه به **جدول ۲** و با تأکید بر میزان میانگین دو گروه افراد عادی و بالینی (زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران) می‌توان عنوان نمود که با مد نظر قرار دادن نقاط بُرش پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ)، میانگین هر دو گروه در دامنه افراد در معرض آسیب قرار دارند.

با توجه به **جدول ۲** و با تأکید بر میزان میانگین دو گروه افراد عادی و بالینی (زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران) می‌توان عنوان نمود که با مد نظر قرار دادن نقاط بُرش پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ)، میانگین گروه بالینی (زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران) در دامنه افراد با آسیب خفیف قرار دارند.

جدول ۳

t تک‌گروهی جهت بررسی روایی تشخیصی مقیاس‌های «اجتناب اجتماعی، رفتار ضد اجتماعی، بی‌نظمی هیجانی و رفتار تکانشی» در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران

اجتناب اجتماعی	میانگین نظری	میانگین تجربی	میزان <i>t</i>	سطح معنی‌داری
اختلال صمیمیت	۶۵	۶۰/۱۵	۰/۵۹	۰/۸۹۶
روابط اجتماعی پایین	۶۵	۶۲/۶۲	۱/۰۳	۰/۱۵۴
خودافشاگری محدود	۶۵	۶۲/۱۲	۰/۹۷	۰/۷۵۱
رفتار ضداجتماعی	۶۵	۶۹/۲۵	۳/۵۶	۰/۰۱۴
اختلال سلوک	۶۵	۶۱/۵۹	۰/۸۱	۰/۶۲۷
خودشیفتگی	۶۵	۶۳/۲۷	۱/۷۴	۰/۱۷۲
طرد شدن	۶۵	۶۱/۳۸	۰/۹۹	۰/۸۹۴
خودداری از پذیرش	۶۵			

۰/۵۷۴	۰/۹۰	۶۳/۶۸	۶۵	تحریک‌پذیری
				بی‌نظمی هیجانی
۰/۸۸۹	۰/۹۷	۶۰/۲۴	۶۵	عدم توازن و ثبات عاطفه (ناپایداری عاطفه)
۰/۷۳۸	۰/۹۵	۶۳/۱۷	۶۵	هیجان‌پذیری
۰/۵۴۷	۰/۶۳	۶۲/۲۴	۶۵	بی‌نظمی شناختی
۰/۳۵۹	۰/۷۴	۶۰/۱۶	۶۵	اختلال هویت
۰/۷۶۹	۰/۹۳	۶۴/۹۳	۶۵	وابستگی نالیمن
۰/۲۷۸	۱/۲۴	۶۳/۱۱	۶۵	لجبازی و نافرمانی
۰/۸۳۵	۰/۹۲	۶۱/۱۱	۶۵	تسلیم و تبعیت
				رفتار تکانشی
۰/۰۰۳	۴/۴۲	۷۰/۸۶	۶۵	تکانشگری

با توجه به **جدول ۳** و با تاکید بر میزان مقادیر t به دست آمده، می‌توان مطرح نمود که تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/05$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی در هر سه مقیاس «اجتناب اجتماعی» وجود ندارد. بنابراین، عنوان می‌شود که مقیاس‌های مرتبط با «اجتناب اجتماعی» در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران، در حد متوسط (نرم جامعه) است.

با توجه به **جدول ۳** و با تاکید بر میزان مقادیر t به دست آمده، می‌توان عنوان نمود تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/01$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی در مقیاس «اختلال سلوک» وجود دارد. بنابراین، با توجه به اینکه در مقیاس «اختلال سلوک» میانگین تجربی بالاتر از میانگین نظری می‌باشند، عنوان می‌شود که «اختلال سلوک» در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران، بالاتر از نرم جامعه (میزان مورد انتظار) است. لازم به ذکر است، در دیگر مقیاس‌ها تفاوت معنی‌داری بین میانگین تجربی با میانگین نظری وجود ندارد، بنابراین، عنوان می‌شود که دیگر مقیاس‌های مرتبط با مقیاس «رفتار ضداجتماعی» در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران، در حد متوسط (نرم جامعه) است.

با توجه به **جدول ۳** و با تاکید بر میزان مقادیر t به دست آمده، می‌توان عنوان نمود تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/05$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی در هیچکدام از مقیاس‌های «بی‌نظمی هیجانی» وجود ندارد. بنابراین، عنوان می‌شود که مقیاس‌های مرتبط با «بی‌نظمی هیجانی» در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران، در حد متوسط (نرم جامعه) است.

با توجه به **جدول ۳** و با تاکید بر میزان مقادیر t به دست آمده، می‌توان عنوان نمود تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/01$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی در مقیاس «تکانشگری» وجود دارد. بنابراین، با توجه به اینکه در مقیاس مذکور میانگین تجربی بالاتر از میانگین نظری می‌باشد، عنوان می‌شود که «تکانشگری» در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران، بالاتر از نرم جامعه (میزان مورد انتظار) است. بنابراین، عنوان می‌شود که مقیاس «رفتار تکانشی» در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران، در حد متوسط (نرم جامعه) است.

جدول ۴

ضریب صحت مرتبط با مقیاس های «اجتناب اجتماعی، رفتار ضد اجتماعی، بی نظمی هیجانی و رفتار تکانشی» در افراد بالینی (زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره شهر تهران)

تفسیر	ضریب صحت	تعداد افراد بالینی و هنجاری	تشخیص عدم اختلال در افراد هنجاری	تشخیص اختلال در افراد بالینی	اجتناب اجتماعی
اختلال صمیمیت	۰/۶۱	۲۴۰	۷۰	۷۶	دارد
روابط اجتماعی پایین	۰/۷۳	۲۴۰	۶۰	۱۱۴	دارد
خودافشاگری محدود	۰/۵۷	۲۴۰	۱۱۰	۲۶	ندارد
رفتار ضد اجتماعی					
اختلال سلوک	۰/۹۱	۲۴۰	۱۰۸	۱۱۰	دارد
خودشیفتگی	۰/۶۱	۲۴۰	۶۴	۸۲	دارد
طرد شدن	۰/۹۱	۲۴۰	۱۱۲	۱۰۶	دارد
خودداری از پذیرش	۰/۲۱	۲۴۰	۴۰	۱۰	ندارد
تحریک پذیری	۰/۲۹	۲۴۰	۶۲	۶	ندارد
بی نظمی هیجانی					
عدم توازن و ثبات عاطفه (ناپایداری عاطفه)	۰/۳۰	۲۴۰	۵۸	۱۴	ندارد
هیجان پذیری	۰/۲۸	۲۴۰	۶۰	۶	ندارد
بی نظمی شناختی	۰/۵۹	۲۴۰	۷۰	۷۲	ندارد
اختلال هویت	۰/۲۷	۲۴۰	۵۴	۱۰	ندارد
وابستگی نالایمن	۰/۵۹	۲۴۰	۷۰	۱۱۲	ندارد
لجبازی و نافرمانی	۰/۹۵	۲۴۰	۱۱۶	۱۱۲	دارد
تسلیم و تبعیت	۰/۴۲	۲۴۰	۵۶	۴۴	ندارد
رفتار تکانشی					
تکانشگری	۰/۷۸	۲۴۰	۱۱۴	۷۵	دارد

با توجه به جدول ۴ و با تاکید بر میزان ضرایب صحت به دست آمده، می توان مطرح نمود که از مقیاس های «اجتناب اجتماعی» مورد بررسی، مقیاس های «اختلال صمیمیت» با ضریب صحت ۰/۶۱ و «روابط اجتماعی» با ضریب صحت ۰/۷۳ بالاترین میزان ضرایب را به خود اختصاص داده اند و مطرح می شود که در افراد بالینی و هنجاری «اختلال صمیمیت» و «روابط اجتماعی» دارای روایی تشخیصی بوده و می توانند افراد بالینی را از افراد هنجاری تشخیص دهند.

با توجه به جدول ۴ و با تاکید بر میزان ضرایب صحت به دست آمده، می توان مطرح نمود که از مقیاس های «رفتار ضد اجتماعی» مورد بررسی، «اختلال سلوک» با ضریب صحت ۰/۹۱، «خودشیفتگی» با ضریب صحت ۰/۶۱ و «طرد شدن» با ضریب صحت ۰/۹۱ بالاترین میزان ضرایب را به خود اختصاص داده اند و مطرح می شود که در افراد بالینی و هنجاری «اختلال سلوک»، «خودشیفتگی» و «طرد شدن» دارای روایی تشخیصی بوده و می توانند افراد بالینی را از افراد هنجاری تشخیص دهند.

با توجه به جدول ۴ و با تاکید بر میزان ضرایب صحت به دست آمده، می توان مطرح نمود که از مقیاس های «بی نظمی هیجانی» مورد بررسی، «لجبازی و نافرمانی» با ضریب صحت ۰/۹۵ بالاترین میزان ضرایب را به خود اختصاص داده و مطرح می شود که در افراد بالینی و هنجاری «لجبازی و نافرمانی» دارای روایی تشخیصی بوده و می تواند افراد بالینی را از افراد هنجاری تشخیص دهد.

با توجه به جدول فوق و با تاکید بر میزان ضرایب صحت به دست آمده، می‌توان مطرح نمود که از مقیاس «رفتار تکانشی» مورد بررسی، «تکانشگری» با ضریب صحت ۰/۷۸ میزان ضریب بالایی را به خود اختصاص داده و مطرح می‌شود که در افراد بالینی و هنجاری «تکانشگری» دارای روایی تشخیصی بوده و می‌تواند افراد بالینی را از افراد هنجاری تشخیص دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، روایی تشخیصی پرسشنامه سنجش ابعاد آسیب‌شناسی شخصیت (DAPP-BQ) در زوجین مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر تهران با استفاده از ضریب صحت بررسی شد. نتایج نشان داد که مقیاس‌های «اختلال صمیمیت» و «روابط اجتماعی پایین» از بُعد «اجتناب اجتماعی»، «اختلال سلوک»، «خودشیفتگی» و «طرد شدن» از بُعد «رفتار ضداجتماعی»، «بی‌نظمی شناختی»، «وابستگی ناپایمن» و «لجبازی و نافرمانی» از بُعد «بی‌نظمی هیجانی» و «تکانشگری» از بُعد «رفتار تکانشی» با استفاده از روش ضریب صحت دارای روایی تشخیصی بودند و توانستند گروه بالینی را از گروه هنجاری تشخیص دهند. این نتایج حاکی از آن است که پرسشنامه DAPP-BQ می‌تواند به عنوان یک ابزار معتبر در تشخیص اختلالات شخصیتی در زوجین مورد استفاده قرار گیرد.

مطالعات مشابه نیز نتایج پژوهش حاضر را تأیید کرده‌اند. به عنوان مثال، پژوهش Berghuis et al (۲۰۱۹) نشان داد که ابزار DAPP-BQ توانایی بالایی در تشخیص ویژگی‌های شخصیتی ناسازگار دارد و می‌تواند به تفکیک دقیق افراد دارای اختلالات شخصیتی از افراد عادی کمک کند (Berghuis et al., 2019). این مطالعه نیز به این نتیجه رسید که پرسشنامه DAPP-BQ در تشخیص رفتارهای ضداجتماعی و اختلالات شخصیتی همچون خودشیفتگی و بی‌نظمی هیجانی بسیار کارآمد است. نتایج این پژوهش هم‌راستا با یافته‌های مطالعه حاضر است که نشان داد مقیاس‌های مرتبط با اختلالات ضداجتماعی و بی‌نظمی هیجانی به طور قابل توجهی توانایی تفکیک گروه بالینی از گروه هنجاری را دارند.

علاوه بر این، پژوهش Gutierrez et al (۲۰۲۳) نیز به بررسی ساختار ابعاد شخصیتی ناسازگار پرداخت و به نتایج مشابهی دست یافت (Gutiérrez et al., 2023). در این پژوهش، ابزار DAPP-BQ به عنوان ابزاری معتبر و دارای ساختار سلسله‌مراتبی برای سنجش ویژگی‌های شخصیتی ناسازگار معرفی شد. این نتایج با یافته‌های پژوهش حاضر همخوانی دارد که نشان داد مقیاس‌های مرتبط با اجتناب اجتماعی و رفتارهای ضداجتماعی می‌توانند به طور دقیق اختلالات شخصیتی را در زوجین تشخیص دهند.

همچنین، نتایج مطالعه Bastiaansen et al (۲۰۱۶) که به بررسی روایی تشخیصی ابزار DAPP-BQ پرداخته بود نیز همسو با نتایج این پژوهش است (Bastiaansen et al., 2016). در این مطالعه نیز تأیید شد که ابزار DAPP-BQ دارای قدرت تشخیصی بالایی برای ارزیابی ویژگی‌های شخصیتی ناسازگار است. پژوهش حاضر نیز نشان داد که پرسشنامه DAPP-BQ می‌تواند به طور مؤثر مشکلات شخصیتی از جمله وابستگی ناپایمن و تکانشگری را در افراد شناسایی کند که با نتایج پژوهش Bastiaansen et al (۲۰۱۶) همخوانی دارد (Bastiaansen et al., 2016).

نتایج تحقیق حاضر همچنین نشان داد که مقیاس‌های مرتبط با بی‌نظمی شناختی و رفتار تکانشی نیز دارای روایی تشخیصی بالایی هستند. این نتایج با یافته‌های پژوهش Broeck et al (۲۰۱۴) که به بررسی ویژگی‌های شخصیتی ناسازگار در افراد مسن پرداخته بود، همخوانی دارد. آن‌ها نیز به این نتیجه رسیدند که بی‌نظمی هیجانی و تکانشگری از جمله ابعاد مهمی هستند که می‌توانند به تشخیص اختلالات شخصیتی کمک کنند (Broeck et al., 2014).

از سوی دیگر، نتایج این پژوهش همچنین حاکی از آن است که مقیاس های مرتبط با اختلال صمیمیت و روابط اجتماعی پایین توانایی خوبی در تشخیص اختلالات شخصیتی از افراد عادی دارند. این یافته ها با پژوهش های قبلی همچون مطالعه Abdollahi و Allen (۲۰۲۱) همسو است که نشان دادند مشکلات مرتبط با روابط اجتماعی و صمیمیت می توانند از جمله عواملی باشند که به کاهش کیفیت روابط زناشویی و افزایش تنش های بین زوجین منجر شوند (Abdollahi & Allen, 2021).

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که پرسشنامه DAPP-BQ می تواند به عنوان یک ابزار معتبر برای تشخیص ویژگی های شخصیتی ناسازگار در زوجین مورد استفاده قرار گیرد. نتایج این مطالعه با پژوهش های پیشین همخوانی داشته و اعتبار بالای این پرسشنامه را در محیط های مشاوره و بالینی تأیید می کند.

یکی از محدودیت های اصلی این پژوهش، نمونه گیری از زوجین مراجعه کننده به مراکز مشاوره تهران است که ممکن است به دلیل ویژگی های خاص فرهنگی و اجتماعی این شهر، قابلیت تعمیم به سایر مناطق کشور را نداشته باشد. همچنین، استفاده از روش نمونه گیری هدفمند در دسترس نیز ممکن است موجب محدودیت در تعمیم پذیری نتایج شود. از دیگر محدودیت ها می توان به استفاده از یک ابزار خودگزارشی اشاره کرد که ممکن است با مشکلاتی همچون سوگیری پاسخ دهی مواجه باشد.

در پژوهش های آینده پیشنهاد می شود که اعتبار این پرسشنامه در سایر مناطق کشور و در جوامع مختلف فرهنگی و اجتماعی مورد بررسی قرار گیرد. همچنین، استفاده از روش های مختلف نمونه گیری تصادفی و گسترش نمونه به گروه های بیشتری از افراد می تواند به تعمیم پذیری نتایج کمک کند. به علاوه، بررسی هم زمان سایر ابزارهای تشخیصی مشابه می تواند به مقایسه بهتر نتایج و تأیید بیشتر اعتبار پرسشنامه DAPP-BQ منجر شود. پژوهش های آینده می توانند از روش های چندگانه ارزیابی، از جمله مصاحبه های تشخیصی و ارزیابی های عینی، استفاده کنند تا نتایج دقیق تری به دست آید.

با توجه به نتایج این پژوهش، توصیه می شود که پرسشنامه DAPP-BQ به عنوان یک ابزار استاندارد در مراکز مشاوره و روان درمانی برای ارزیابی مشکلات شخصیتی در زوجین مورد استفاده قرار گیرد. متخصصان مشاوره و روان شناسی می توانند از این پرسشنامه برای تشخیص دقیق تر مشکلات شخصیتی زوجین و برنامه ریزی مداخلات درمانی مناسب استفاده کنند. همچنین، استفاده از این ابزار در مراحل اولیه مشاوره می تواند به شناسایی مشکلات عمیق تر شخصیتی کمک کرده و روند درمان را تسهیل کند.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Abagheri Meyari, A., Dokaneifard, F., & Behbodi, M. (2024). Providing a Model for Predicting Children's Differentiation Based on Communication Patterns and Personality Structure with the Mediation of Dysfunctional Attitudes in Parents Attending Counseling Centers in Tehran. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)*, 3(1), 139-159. <https://doi.org/10.22034/pdmd.2024.444918.1053>
- Abdollahi, A., & Allen, K.-A. (2021). Psychometric Assessment of the Persian Translated Version of the Romantic Perfectionism Scale Among Couples. *Psychological Reports*, 125(6), 3224-3237. <https://doi.org/10.1177/003329412111036026>
- Aluja, A. (2024). Convergence of the Dimensional Assessment of Personality Pathology (DAPP-BQ) and the Five-Factor Personality Inventory for the International Classification of Diseases 11th Edition (FFiCD) in the Context of the Five-Factor Model and Personality Disorders. *BMC psychiatry*, 24(1). <https://doi.org/10.1186/s12888-024-05835-8>
- Aluja, A., Blanch, Á., & Balada, F. (2013). Normal Personality Versus Pathological Personality: Dimensional and Predictive Study. *Personality and Mental Health*, 7(4), 288-297. <https://doi.org/10.1002/pmh.1240>
- Aluja, A., Blanch, Á., Blanco, E., Martí-Guiu, M., & Balada, F. (2014). The Dimensional Assessment of Personality Psychopathology Basic Questionnaire: Shortened Versions Item Analysis. *The Spanish journal of psychology*, 17. <https://doi.org/10.1017/sjp.2014.109>
- Arzjani, Z. (2024). Increasing Motivation of Iranian Students to Continue Education in Germany. Challenges and Opportunities in Academia. *Technium Social Sciences Journal*, 58, 273-289. <https://doi.org/10.47577/tssj.v58i1.11115>
- Askari, M., Noah, S. B. M., Hassan, S. A., & Baba, M. (2012). Comparison the Effects of Communication and Conflict Resolution Skills Training on Marital Satisfaction. *International Journal of Psychological Studies*, 4(1). <https://doi.org/10.5539/ijps.v4n1p182>
- Babaei, S. (2023). Modeling the Relationship Between Interpersonal Trust, Mentalizing Capacity, Conflict Resolution Styles, and Internal Working Models of Attachment in Iranian Couples. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 29(3), 304-319. <https://doi.org/10.32598/ijpcp.29.3.4680.1>
- Bastiaansen, L., Hopwood, C. J., Broeck, J. V. D., Rossi, G., Schotte, C., & Fruyt, F. D. (2016). The Twofold Diagnosis of Personality Disorder: How Do Personality Dysfunction and Pathological Traits Increment Each Other at Successive Levels of the Trait Hierarchy? *Personality Disorders Theory Research and Treatment*, 7(3), 280-292. <https://doi.org/10.1037/per0000149>
- Berghuis, H., Ingenhoven, T., Heijden, P. T. v. d., Rossi, G., & Schotte, C. (2019). Assessment of Pathological Traits in DSM-5 Personality Disorders by the DAPP-BQ: How Do These Traits Relate to the Six Personality Disorder Types of the Alternative Model? *Journal of personality disorders*, 33(1), 49-70. https://doi.org/10.1521/pedi_2017_31_329
- Beurs, E. d., Rinne, T., Kampen, D. v., Verheul, R., & Andrea, H. (2010). Criterion-related Validity of the DAPP-SF and Its Utility as a Screener for Personality Disorders in Outpatient Care. *Personality and Mental Health*, 4(4), 271-283. <https://doi.org/10.1002/pmh.139>
- Broeck, J. V. D., Bastiaansen, L., Rossi, G., Dierckx, E., Clercq, B. D., & Hofmans, J. (2014). Hierarchical Structure of Maladaptive Personality Traits in Older Adults: Joint Factor Analysis of the PID-5 and the DAPP-BQ. *Journal of personality disorders*, 28(2), 198-211. https://doi.org/10.1521/pedi_2013_27_114
- Crego, C., & Widiger, T. A. (2020). The Convergent, Discriminant, and Structural Relationship of the DAPP-BQ and SNAP With the ICD-11, DSM-5, and FFM Trait Models. *Psychological assessment*, 32(1), 18-28. <https://doi.org/10.1037/pas0000757>
- Feenstra, D. J., Hutsebaut, J., Verheul, R., & Busschbach, J. J. V. (2011). Severity Indices of Personality Problems (SIPP-118) in Adolescents: Reliability and Validity. *Psychological assessment*, 23(3), 646-655. <https://doi.org/10.1037/a0022995>
- Gutiérrez, F., Peri, J. M., Aluja, A., Baillès, E., Sureda, B., Gutiérrez-Zotes, A., Vall, G., Calvo, N., Ferrer, M., Cavero, M., Mallorquí, A., Villamón, S. E., Alba, A. M. d., & Rodríguez, M. Á. R. (2023). Differentiating Abnormal, Normal, and Ideal Personality Profiles in Multidimensional Spaces. *Journal of Individual Differences*, 44(4), 215-222. <https://doi.org/10.1027/1614-0001/a000395>
- Houshmandi, R. (2022). The effectiveness of couple therapy based on the McMaster functional model on family resilience and psychological hardness among couples on the verge of divorce. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders*, 1(1), 51-55. https://ijpdmd.com/article_177547.html

- Javidan, L. (2022). The effectiveness of couple therapy with EIS model on positive and negative emotions and marital adjustment of couples. *Journal of Psychological Dynamics in Mood Disorders (PDMD)*, 1(3), 20-30. https://ijpdmd.com/article_180410.html
- Oltmanns, J. R., & Widiger, T. A. (2016). Self-Pathology, the Five-Factor Model, and Bloated Specific Factors: A Cautionary Tale. *Journal of abnormal psychology*, 125(3), 423-434. <https://doi.org/10.1037/abn0000144>
- Ostovar, S., Griffiths, M. D., Raeisi, T., & Hashim, I. H. M. (2020). Path Analysis of the Relationship Between Optimism, Humor, Affectivity, and Marital Satisfaction Among Infertile Couples. *International journal of mental health and addiction*, 21(1), 200-214. <https://doi.org/10.1007/s11469-020-00341-w>